

77, 78. Şüphesiz bu, korunmuş bir kitapta bulunan değerli bir Kur'an'dır.

79. Ona ancak temizlenenler dokunabilir.

(Ayette geçen kitabın elimizdeki mushaf veya levh-i mahfuzdaki aslı olduğu söylenmiştir. Mushaf olduğu yolundaki yoruma göre Kur'an'ın abdestsiz ele alnamayacağına hükmedilmiştir. Kur'an abdestsiz tutulmaz fakat ezbere okunabilir. Cünüp olan kimse ise, Kur'an'a el süremediği gibi ezbere de okuyamaz.)

80. O, âlemlerin Rabbinden indirilmiştir.

81. Şimdi siz, bu sözü mü küçümsüyorsunuz?

82. Allah'ın verdiği rızka karşı şükürü, onu yalanlamakla mı yerine getiriyorsunuz?

(Rivayetlere göre müşrikler yağmurun yağmasını, şu veya bu yıldızın doğmasına ve batmasına bağladıkları için âyet, rızka şükürde bulunma yerine, böyle bir anlayışa sapmayı kötülektedir.)

83. Hele can boğaza dayandığı zaman,

84. O vakit siz bakar durursunuz.

85. (O anda) biz ona sizden daha yakınız, ama göremezsiniz.

(Can çekişen kimsenin etrafındakiler bakıp gözlerken, Cenab-ı Hak ona ilim, kudret ve tasarrufuyla daha yakındır. Ama insanlar bunun farkına varıp göremezler.)

86. Madem ki ceza görmeyecektmişsiniz,

87. Onu (canı) geri çevirsenize, şayet iddianızda doğru iseniz!

88. Fakat (ölen kişi Allah'a) yakın olanlardan ise,

89. Ona rahatlık, güzel rızık ve Naîm cenneti vardır.

90. Eğer o sağdakilerden ise,

91. «Ey sağdaki! Sana selam olsun!»

92. Ama yalanlayıcı sapıklardan ise,

93. İşte ona da kaynar sudan bir ziyafet vardır!

94. Ve (onun sonu) cehenneme atılmaktır.

95. Şüphesiz ki bu, kesin gerçektir.

96. Öyleyse ulu Rabbinin adını tenzih ile an.

(57)

ELLİYEDİNCİ SÜRE

el-HADÎD

Arapça'da demir anlamına gelen «hadid» kelimesiyle isimlenen ve demirin önemine işaret ettiği için bu adı alan sûre Medine'de inmiştir. 29 âyettir.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Göklerde ve yerde bulunan her şey Allah'ı tesbih etmektedir. O, azîzdür, hakîmdir.

2. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. O, diriltir, öldürür. O, her şeye gücü yetendir.

3. O ilktir, sondur, zâhirdir, bâttır. O, her şeyi bilendir.

(Allah ilktir, her şeyden öncedir, başlangıcı yoktur, varlıkları O yaratmıştır. Sondur, varlıkların yok oluşundan sonra da O bâkidir. Zâhirdir, varlığı bir çok delille gün gibi açıktır. Bâttır, zâtının hakikati duyular ve akıllarla idrak edilemez.)

4. O, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra Arş'ın üzerine istivâ edendir. Yere gireni ve ondan çıkanı, gökten ineni ve oraya yükseleni bilir. Nerede olsanız, O sizinle beraberdir. Allah yaptıklarınızı görür.

(Allah, yağmurlar ve ölümler gibi yere girenleri, bitkiler ve madenler gibi yerden çıkanları, rahmet, azap ve melekler gibi gökten inenleri, iyi, kötü tutum ve davranışlarla dualar, buharlar vb. göğe yükselişleri bilir ve görür. Altı günden murat, altı kademe veya devir gibi geniş manalardır. Yoksa bizim günlerimiz değildir. «Arşa istivâ» için bak. Hûd 11/7.)

5. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. Bütün işler ancak O'na döndürülür.

6. Geceyi gündüze katar, gündüzü de geceye katar. O, kalplerde olanı bilir.

(Böylece gündüz uzar, gece kısalmır. Gece uzar, gündüz kısalmır.)

7. Allah'a ve Resûlü'ne iman edin. Sizi, üzerinde tasarrufa yetkili kıldığı şeylerden harcayın. Sizden iman edip de (Allah rızası için) harcayan kimselere büyük mükâfat vardır.

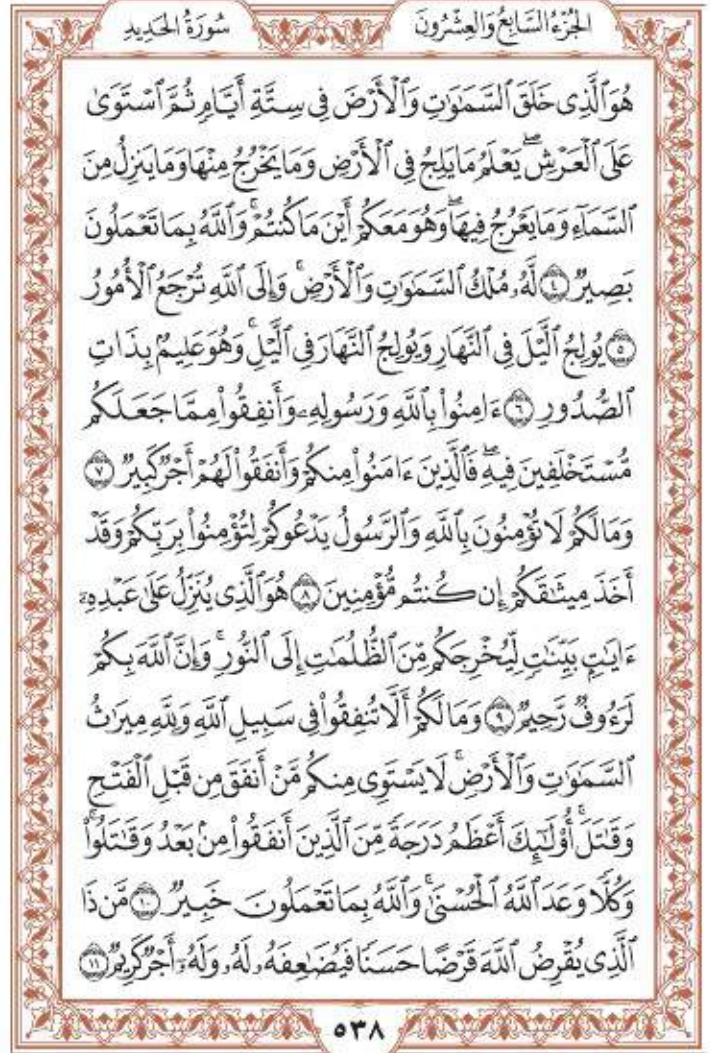
(Âyet, Tebuk seferiyle ilgili olarak inmiştir. Bu seferde büyük mâlî fedakârlıklarda bulunan Hz. Osman'a işaret edilmiştir. Ayrıca öncekilerden intikal eden malın, gerçekte Allah'ın olduğu hatırlatılarak, Allah'ın verdiği malın yerli yerince kullanılması istenmiştir.)

8. Peygamber sizi, Rabbinize iman etmeye çağırdığı halde niçin Allah'a inanmıyorsunuz? Halbuki O, sizden kesin söz de almıştı. Eğer inanırsanız.

(Allah'ın aldığı kesin söz, ruhlar âleminde varlıklardan alınan sözdür. «Söz»den, iyi kullanıldığında insanı imana götüren aklın kastedildiği de söylenmiştir.)

9. Sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için kuluna apaçık âyetler indiren O'dur. Şüphesiz Allah, size karşı çok şefkatli, çok merhametlidir.

10. Ne oluyor size ki, Allah yolunda harcamıyorsunuz? Halbuki göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. Elbette içinizden, fetihten önce harcayan ve savaşanlar, daha sonra harcıyı savaşanlara eşit değildir. Onların derecesi, sonradan infak eden ve savaşanlardan daha yüksektir. Bununla beraber Allah hepsine de en

güzel olanı vâdetmiştir. Allah'ın yaptıklarınızdan haberi vardır.

(Buna göre Mekke fethinden önce harcayan ve savaşanlar, fetihten sonra savaşanlar ve harcayanlardan daha faziletlidirler. Fânî malı, bâki olan ahiret için harcamanın ehemmiyeti hatırlatılırken, Hz. Ebubekir'e işarette bulunulmuştur. Çünkü o, imanyla, infakıyla ve cihadiyle ilkerdendir.)

11. Kim Allah'a güzel bir ödünç verecek olursa, Allah da onun karşılığını kat kat verir ve ayrıca onun çok değerli bir mükâfatı da vardır.

(Allah'a ödünç vermekten maksat, sırf yardım gayesiyle ve Allah rızası için maddî sıkıntı içinde bulunanlara faizsiz borç vermek ve bu borcun tahsilinde kolaylık göstermektir.)

سُورَةُ الْحَدِيدِ

الجزء السابع والعشرون

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
 وَبِأَيْمَانِهِمْ بِشَرِّكُمْ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
 فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٤﴾ يَوْمَ يَقُولُ الْمُنِفِقُونَ وَالْمُنِفِقَاتُ
 لِلَّذِينَ آمَنُوا انظرونا ننفثيس من نوركم قيل أرجعوا وراة كرم
 فالتمسوا أورا فاضرب بينهم بسورة باب باطنه وفيه الرحمة
 وظهوره من قبله العذاب ﴿١٥﴾ ينادونهم الذين كن معكم قالوا انك
 ولكنكم فتنتم أنفسكم وتربصتم وازتبتم وعرتكم الأمانى
 حتى جاء أمر الله وعرتكم بالله العرور ﴿١٦﴾ قال يوم لا يؤخذ منكم
 فدية ولا من الذين كفروا ما يؤمنكم النار هي مولدكم
 وبئس المصير ﴿١٧﴾ الذين آمنوا أن تخشع
 قلوبهم لذكر الله وما نزل من الحق ولا يكونوا كالذين
 أوتوا الكتاب من قبل فطال عليهم الأمد فقست قلوبهم وكثير
 منهم فاسقون ﴿١٨﴾ اعلموا أن الله يحيى الأرض بعد موتها قد بينا
 لكم الآيات لعلكم تعقلون ﴿١٩﴾ إن المصدقين والمصدقات
 وأقرضوا الله قرضا حسنا يضاعف لهم ولهم أجر كريم ﴿٢٠﴾

٥٣٩

nafıkların arası kesin olarak ayrılacak, çekilen duvarın bir tarafında cennet diğer tarafında cehennem yer alacaktır.)

14. Münafıklar onlara: Biz sizinle beraber değil miydik? diye seslenirler. (Müminler de) derler ki: Evet ama, siz kendi başınızı belaya soktunuz; fırsat beklediniz; şüpheye düştünüz ve kuruntular sizi aldattı. O çok aldatan (şeytan) sizi, Allah hakkında bile aldattı. Nihayet Allah'ın emri gelip çattı!

(Azaba çarptırılan münafıklar dünyada, görünüşte müslümanlar gibi davranırlar ama kalpten inanmadıkları için müminlerin felâketini gözler, İslâm hakkında şüphe beslerler, ihtirasların peşinde koşarlar, şeytanın türlü telkin ve aldatmalarına kapılırlar.)

15. Bugün artık ne sizden ne de inkâr edenlerden bedel kabul edilir, varacağı- nız yer ateştir. Size yaraşan odur. Ne kötü bir dönüş yeridir!

16. İman edenlerin Allah'ı anma ve O'ndan inen Kur'an sebebiyle kalplerinin ürpermesi zamanı daha gelmedi mi? Onlar daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar. Onların üzerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onlardan bir çoğu yoldan çıkmış kimselerdir.

(Müminlerin kalplerinin, Allah ve Kur'an zikriyle ürpermesi gerektiğini hatırlatan âyet, yahudi ve hıristiyanların durumuna dikkat çekmektedir. Bu cümleden olmak üzere âyet, Mekke'de sıkıntı içinde yaşayan, hicretten sonra da bol rızık ve nimetlere kavuştukları için gevşeyen bir kısım sahâbiyi uyarmak için nâzil olmuştur.)

17. Bilin ki Allah, ölümünden sonra yeryüzünü canlandırıyor. Düşünesiniz diye gerçekten, size âyetleri açıkladık.

18. Sadaka veren erkeklerle ve sadaka veren kadınlara ve Allah'a güzel bir ödünç verenlere, verdiklerinin karşılığı kat kat ödenir ve onlara değerli bir mükâfat vardır.

12. Mümin erkeklerle mümin kadınları, önelerinden ve sağlarından, (amellerinin) nurları aydınlatıp giderken gördüğün günde, (onlara): Bugün müjdeniz, zemininden ırmaklar akan ve içlerinde ebedî kalacağınız cennetlerdir, denilir. İşte büyük kurtuluş budur.

13. Münafık erkeklerle münafık kadınların, müminlere: Bizi bekleyin, nurunuzdan bir parça ışık alalım, diyeceği günde kendilerine: Arkanıza dönün de bir ışık arayın! denilir. Nihayet onların arasına, içinde rahmet, dışında azap bulunan kapılı bir sur çekilir.

(Münafıkların isteklerine, müminlerin cevaplarını tasvir eden bu âyete göre, müminlerle mü-

سُورَةُ الْحَدِيدِ

الجزء السابع والعشرون

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّٰدِقُونَ وَالشَّٰهَدَآءُ
عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا
بِعَآيِنِنَا ۖ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١﴾ أَعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيٰوةُ
الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ زِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ
وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكَفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيْجُ فَتَرْتَهُ
مُضْمَرًا ثُمَّ يَكُوْنُ حُطْمًا ۖ وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيْدٌ وَمَعْفَرَةٌ
مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ ۚ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَآمَتٌ عُرُورٌ ﴿١٢﴾
سَآئِقُوْا إِلَىٰ مَعْفَرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا عَرْضُ السَّمَآءِ
وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۚ ذَٰلِكَ فَضْلُ
اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَآءُ ۗ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿١٣﴾ مَا أَصَابَ
مِن مُّصِيبَةٍ فِى الْأَرْضِ وَلَا فِى أَنْفُسِكُمْ ۙ إِلَّا فِى كِتَابٍ مِّن
قَبْلِ أَن نَّبْرَأَهَا ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيْرٌ ﴿١٤﴾ لِيَكْتَلِبَ
تَآسُوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا ءَاتَكُمْ ۗ وَاللَّهُ
لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُوْرٍ ﴿١٥﴾ الَّذِينَ يَبْتَخُلُوْنَ وَيَأْمُرُوْنَ
النَّاسَ بِالْبُخْلِ ۖ وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَنِيُّ الْحَمِيْدُ ﴿١٦﴾

٥٤٠

19. Allah'a ve peygamberlerine iman edenler, (evet) işte onlar, Rableri yanında sözü özü doğru olanlar ve şehitlik mertebesine erenlerdir. Onların mükâfatları ve nûrları vardır. İnkâr edip de âyetlerimizi yalanlayanlara gelince, onlar da cehennem adamlarıdır.

20. Bilin ki dünya hayatı ancak bir oyun, eğlence, bir süs, aranızda bir övünme ve daha çok mal ve evlât sahibi olma isteğinden ibarettir. Tıpkı bir yağmur gibidir ki, bitirdiği ziraatçıların hoşuna gider. Sonra kurur da sen onun sapsarı olduğunu görürsün; sonra da çer çöp olur. Ahirette ise çetin bir azap vardır. Yine orada Allah'ın mağfireti ve rızası vardır. Dünya hayatı aldatıcı bir geçimlikten başka bir şey değildir.

(Dünya ve ahiret hayatının mukayesesinin yapıldığı bu âyette, özellikle, dünyanın aldatıcı tarafları izah edilmiş, onlardan kaçınılması tavsiye edilmiştir. Çünkü dünya ve dünyadakilerin boş yere yaratılmadıkları muhtelif âyetlerde açıklanmıştır. Dünya hayatı kötü değildir. Kötü olan onu Allah'a ve Peygamber'e itaate yöneltmemek; ahireti ve insanlığı unutup, sırf dünyaya ve dünyanın fenalıklarına kapılmaktır.)

21. Rabbinizden bir mağfirete; Allah'a ve peygamberlerine inananlar için hazırlanmış olup genişliği gökle yerin genişliği kadar olan cennete koşuşun. İşte bu, Allah'ın lütfudur ki onu dilediğine verir. Allah büyük lütf sahibidir.

(Bu âyet, Allah'ın lütf ve ihsanı olmadıkça, kimsenin cennete giremeyeceğine delâlet etmektedir.)

22. Yeryüzünde vuku bulan ve sizin başınıza gelen herhangi bir musibet

yoktur ki, biz onu yaratmadan önce, bir kitapta yazılmış olmasın. Şüphesiz bu, Allah'a göre kolaydır.

23. (Allah bunu) elinizden çıkana üzülmesiniz ve Allah'ın size verdiği nimetlerle şımarayasınız diye açıklamaktadır. Çünkü Allah, kendini beğenip böbürlenmiş kimseleri sevmez.

24. Onlar cimrilik edip insanlara da cimriliği emrederler. Kim yüz çevirirse şüphesiz ki Allah zengindir, hamde lâyıktır.

(Burada, cimrilik eden ve gerekli yerlere harcamaktan kaçanlara sorumlulukları hatırlatılmıştır.)

شُورَةُ الْحَدِيدِ

الْحِزْبُ السَّابِعُ وَالْعِشْرُونَ

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ
وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ
بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مِنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ
بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٥٧﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ
وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ
وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٥٨﴾ ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِم
بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ وَجَعَلْنَا
فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهَابِنَةٌ
أَبْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ
فَمَنْ عَرَا حَقَّ رِعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمُ
وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٥٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ
وَءَامِنُوا بِرُسُلِهِ يُؤْتِكُمْ كُفْلًا مِّنْ رَّحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا
تَمْشُونَ بِهِ وَيَعْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٦٠﴾ لَقَدْ عَلَّمَهُ
أَهْلَ الْكِتَابِ الْأَبْقَدِرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِّنْ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ
الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٦١﴾

٥٤١

25. Andolsun biz peygamberlerimizi açık delillerle gönderdik ve insanların adaleti yerine getirmeleri için beraberlerinde kitabı ve mizanı indirdik. Biz demiri de indirdik ki onda büyük bir kuvvet ve insanlar için faydalar vardır. Bu, Allah'ın, dinine ve peygamberlerine gayba inanarak yardım edenleri belirlemesi içindir. Şüphesiz Allah kuvvetlidir, daima üstündür.

(Ayette geçen demir mecâzi olarak «maddi müeyyide» anlamında da yorumlanmıştır. Demir hakiki manada yorumlandığında, ayette onun insan hayatındaki önemine dikkat çekilmektedir.)

26. Andolsun ki biz, Nuh'u ve İbrahim'i gönderdik, peygamberliği de kita-

bı da onların soyuna verdik. Onlardan (*insanlardan*) kimi doğru yoldadır; içlerinden birçoğu da yoldan çıkmışlardır.

(Kur'an'da isimleri zikredilen dört büyük kitabın, bunların soyundan gelen peygamberlere indirildiği anlaşılmaktadır.)

27. Sonra bunların izinden ardarda peygamberlerimizi gönderdik. Meryem oğlu İsa'yı da arkalarından gönderdik, ona İncil'i verdik; ona uyanların kalplerine şefkat ve merhamet vermiştik. Uydurdukları ruhbanlığa gelince, onu biz yazmadık. Fakat kendileri Allah rızasını kazanmak için yaptılar. Ama buna da gereği gibi uymadılar. Biz de onlardan iman edenlere mükâfatlarını verdik. İçlerinden çoğu da yoldan çıkmışlardır.

(Ruhbanlık, hıristiyanların ortaya çıkardığı bir anlayış ve yaşayış tarzıdır. Rivayetlere göre Hz. İsa'dan sonra, müminler inkârcı zorbalarca yok edilmeye çalışılmış, girişilen üç savaşta müminler ağır kayıplar vermişler, sağ kalan iman ehli, kendilerinin de ölümü halinde dine davet edecek kimsenin kalmayacağı gerekçesiyle savaş yapmama kararı almış, sadece ibadetle meşgul olmaya başlamışlardı. İşte bu suretle fitneden kaçarak, dinlerinde ihlâs ve samimiyet gösteren bu insanlar dünyanın bütün zevklerinden, fazla yeyip içmekten ve evlenmekten vazgeçmişler, dağlar, mağaralar, oyuklar ve hücrelerde ibadetle meşgul olmuşlardır. Ama bir çoğu buna riayet etmeyerek, Hz. İsa'nın dinini inkâr ettiler; hükümdarlarının dinine girdiler; teslis akidesini ortaya attılar, Hz. Muhammed'i inkâr ettiler ve benzeri sapıklıklara düştüler.)

28. Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve Peygamberine inanın ki O, size rahmetinden iki kat versin ve size ışığında yürüyeceğiniz bir nûr lütfetsin; sizi bağışlasın. Allah, çok bağışlayan, çok esirgeyendir.

(Burada ehl-i kitaba hitap edilerek, hem Hz. Peygamber'e hem de diğer peygamberlere iman etmeleri sebebiyle kendilerine iki nûr verileceği vâdedilmiştir.)

29. Böylece kitap ehli, Allah'ın lütundan hiçbir şey elde edemeyeceklerini bilsinler. Lütuf bütünüyle Allah'ın elindedir, onu dilediğine bahşeder. Allah, büyük lütuf sahibidir.